

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

**CAUZA CREDIT EUROPE LEASING IFN S.A. ÎMPOTRIVA
ROMÂNIEI**

(Cererea nr. 38072/11)

HOTĂRÂRE

(Fond)

Art. 1 P1 • Dreptul la respectarea bunurilor • Sechestrul aplicat asupra bunurilor unor terți în contextul procesului penal • Durata îndelungată (peste opt ani) • Valoarea considerabilă a bunurilor • Lipsa posibilității de a contesta efectiv sechestrul în cadrul procedurilor la care societatea reclamantă nu era parte • Sarcină excesivă

STRASBOURG

21 iulie 2020

DEFINITIVĂ

21/10/2020

*Hotărârea a devenit definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție.
Aceasta poate suferi modificări de formă.*

În cauza Credit Europe Leasing Ifn S.A. împotriva României,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din:

Yonko Grozev, *președinte*,
Iulia Antoanella Motoc,
Branko Lubarda,
Carlo Ranzoni,
Georges Ravarani,
Jolien Schukking,
Péter Paczolay, *judecători*,

și Hasan Bakırcı, *grefier adjunct de secție*,

Având în vedere:

cererea îndreptată împotriva României, prin care o societate comercială română, Credit Europe Leasing Ifn S.A. („societatea reclamantă”), a sesizat Curtea la 17 iunie 2011, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”);

decizia de a comunica guvernului român („guvernul”) capetele de cerere privind art. 6 § 1, art. 7 și art. 13 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție și de a declara inadmisibile celelalte capete de cerere;

observațiile părților;

după ce a deliberat în camera de consiliu la 23 iunie 2020,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. Societatea reclamantă s-a plâns că dreptul său de acces la o instanță a fost încălcat și că sechestrul instituit asupra bunurilor sale pentru o perioadă excesivă de îndelungată a constituit o pedeapsă și o încălcare a dreptului său la respectarea bunurilor, în lipsa unei căi de atac interne efective.

ÎN FAPT

2. Societatea reclamantă are sediul în București și a fost reprezentată de A. Morărescu, avocat în București. Printr-o scrisoare din 23 iulie 2019, acesta a comunicat Curții faptul că societatea reclamantă și-a schimbat denumirea în Credit Europe Asset Management S.A. Curtea a informat părțile la 21 august 2019 că va continua să examineze cererea în cauza cu numele *Credit Europe Leasing Ifn S.A. împotriva României*.

3. Guvernul României („guvernul”) a fost reprezentat de agentul său guvernamental, cel mai recent, doamna S.-M. Teodoroiu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

4. Faptele cauzei, astfel cum au fost prezentate de părți, pot fi rezumate după cum urmează.

I. CONTRACTE DE LEASING ÎNCHEIATE DE SOCIETATEA RECLAMANTĂ

A. Camionul

5. La 6 iulie 2005 a fost încheiat un contract de leasing financiar între societatea reclamantă, în calitate de finanțator, și societatea S.C., în calitate de utilizator, reprezentată de administratorul acesteia, domnul H.A. În temeiul acestui contract, un camion achiziționat de societatea reclamantă a fost închiriat societății S.C. în schimbul unei rate de leasing lunare și al unui angajament al S.C. de a-l cumpăra la sfârșitul perioadei contractuale.

6. La 13 septembrie 2006, camionul a fost vândut de S.C. societății R. de distribuție a presei deținute de stat.

B. Chioșcurile

7. La 8 septembrie 2006 a fost încheiat un contract de leasing financiar între societatea reclamantă în calitate de finanțator și S.C. în calitate de utilizator, reprezentată de domnul H.A. În temeiul acestui contract, 213 chioșcuri metalice deținute de societatea reclamantă au fost închiriate societății S.C. pentru o perioadă de 84 de luni în schimbul unei rate de leasing lunare și al angajamentului S.C. de a cumpăra chioșcurile la sfârșitul perioadei respective. Valoarea chioșcurilor era de 856 250 euro (EUR) fără TVA.

8. La 27 octombrie 2006, 15 februarie și 23 aprilie 2008, alte trei contracte similare au fost încheiate între aceleași părți pentru aceeași perioadă, pentru 500 de chioșcuri metalice (în valoare de 2 500 000 EUR fără TVA), 100 de chioșcuri metalice (în valoare de 600 000 EUR fără TVA) și douăzeci de chioșcuri metalice (în valoare de 122 000 EUR fără TVA).

9. Aceste contracte de leasing financiar prevedeau că societatea reclamantă plătiese furnizorului, societatea T., prețul chioșcurilor și ceda folosința lor către utilizator (societatea S.C.) pentru întreaga perioadă de timp în care aceasta din urmă își îndeplinea obligația de a plăti rate de leasing. Contractele prevedeau, de asemenea, că, la sfârșitul perioadei de leasing și numai dacă utilizatorul își îndeplinea toate obligațiile contractuale, societatea reclamantă urma să îi transfere dreptul de proprietate asupra bunurilor.

C. Autoutilitarele

10. La 22 octombrie 2007 a fost încheiat un contract de leasing financiar între societatea reclamantă în calitate de finanțator și S.C. în calitate de utilizator, reprezentată de domnul H.A. În temeiul acestui contract, 6 autoutilitare deținute de societatea reclamantă au fost închiriate societății S.C. pentru o perioadă de 60 de luni în schimbul unei rate de leasing lunare și al

unui angajament al S.C. de a cumpăra autoutilitarele la sfârșitul perioadei respective.

II. REZILIEREA CONTRACTELOR DE LEASING

11. La 9 noiembrie 2009, întrucât societatea S.C. nu și-a îndeplinit obligațiile, societatea reclamantă i-a comunicat că sus-menționatele contracte fuseseră reziliate și că trebuie restituite camionul, chioșcurile și autoutilitarele.

12. În noiembrie și decembrie 2009, S.C. a vândut mai multe chioșcuri, inclusiv chioșcurile care făceau obiectul contractelor de leasing menționate anterior, societății E. Unele dintre aceste chioșcuri au fost vândute apoi de E. unei alte societăți.

13. Între august și octombrie 2010, 49 dintre chioșcurile sus-menționate au fost, de asemenea, vândute de către societatea reclamantă altor societăți comerciale.

III. URMĂRIREA PENALĂ ȘI SECHESTRUL ASUPRA BUNURILOR SOCIETĂȚII RECLAMANTE

14. La 17 iunie 2010, urmărirea penală în desfășurare – începută de Direcția de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (denumită în continuare „DIICOT”) din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și care implica numeroase persoane fizice și societăți comerciale – a fost extinsă la domnul H.A., administratorul S.C. (a se vedea supra, pct. 5, 7 și 10). Acesta era acuzat de fraudă și spălarea banilor în contextul privatizării societății de stat de distribuție a presei R. (a se vedea supra, pct. 6). Potrivit procurorilor, între ianuarie 2004 și decembrie 2009, suspectii au constituit un grup infracțional organizat și au provocat pierderi de milioane de euro bugetului societății de stat. În iulie 2010, urmărirea penală a fost extinsă pentru evaziune fiscală.

15. Potrivit unei ordonanțe emise de DIICOT la 22 iunie 2010, mai multe societăți comerciale, printre care T. (a se vedea supra, pct. 9) și alte societăți în care domnul H.A. era asociat sau administrator, au fost incluse în procedură ca părți responsabile civilmente pentru prejudiciul cauzat de infracțiunile în curs de investigare. Prin aceeași ordonanță, procurorul observa că produsele infracțiunii în curs de investigare nu fuseseră încă recuperate și a dispus aplicarea sechestrului asupra tuturor bunurilor mobile și imobile aparținând acestor societăți și domnului H. A, în temeiul art. 25 din Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, art. 13 din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate și art. 163 din fostul Cod de procedură penală (denumit în continuare „fostul CPP” – a se vedea infra, pct. 37, 38, respectiv 33). În vederea punerii în executare a acestei ordonanțe, la 24 și 25 iunie 2010 a fost instituit sechestrul

asupra mai multor autoutilitare și altor vehicule utilizate pentru distribuția presei tipărite din spații aparținând uneia dintre societățile comerciale menționate în ordonanță. Procesul-verbal redactat cu această ocazie de poliție menționa printre obiectele sechestrate cele 6 autoutilitare care aparțineau societății reclamante (a se vedea supra, pct. 10).

16. La 29 octombrie 2010, DIICOT a dispus aplicarea sechestrului asupra tuturor chioșcurilor aflate în posesia N. (fosta societate R., a se vedea supra, pct. 6 și 14), societate în care domnul H.A. și alți acuzați dețineau acțiuni. Măsura, dispusă în temeiul art. 163 din fostul CPP, coroborat cu art. 24¹, art. 25 alin. (1) și art. 25 alin. (6) din Legea nr. 656/2002 (a se vedea infra, pct. 33 și 37), a fost luată pentru a garanta aducerea la îndeplinire a confiscării speciale ulterioare, justificată de necesitatea de a recupera produsele infracțiunii și de a garanta plata amenzilor aplicate.

17. La 1 noiembrie 2010, în vederea punerii în executarea a ordonanței sus-menționate, a fost aplicat sechestrul asupra a 1 483 de chioșcuri din spații aparținând societății N. Potrivit unui proces-verbal redactat cu această ocazie de către poliție în prezența administratorului și a unui reprezentant al angajaților societății N., valoarea bunurilor confiscate era de 2 859 000 EUR. Administratorul societății N. a fost numit custode al bunurilor sechestrate. Acesta a fost avertizat că bunurile sechestrate nu pot fi modificate, distruse sau atribuite în niciun alt scop, astfel cum prevede art. 244 din Codul penal. Reprezentanții societății N. au semnat procesul-verbal fără obiecții.

IV. PLÂNGERILE FORMULATE DE SOCIETATEA RECLAMANTĂ ÎMPOTRIVA MĂSURII SECHESTRULUI

18. La 23 noiembrie 2010, societatea reclamantă a depus o plângere la procurorul ierarhic superior împotriva ordonanței DIICOT din 29 octombrie 2010 (a se vedea supra, pct. 16). A explicat că unele dintre chioșcurile sechestrate prin această ordonanță erau bunurile sale și a depus ca probe copii ale contractelor de vânzare-cumpărare și ale contractelor de leasing financiar. A susținut că sechestrul instituit era nelegal întrucât societatea nu făcea obiectul urmăririi penale și a solicitat ridicarea măsurii în ceea ce privește chioșcurile care îi aparțineau.

19. La 14 decembrie 2010, procurorul-șef al DIICOT a respins plângerea ca fiind nefondată, considerând că cadrul juridic care reglementează infracțiunile investigate și măsurile asigurătorii aplicate au permis sechestrarea bunurilor de la orice terț pentru a se garanta aducerea la îndeplinire a confiscării speciale ulterioare. De asemenea, a subliniat că sechestrul aplicat asupra bunurilor aparținând unor terți era determinat de natura infracțiunii de spălare de bani. În circumstanțele specifice cauzei, procurorul a explicat că măsura era justificată din mai multe motive: produsele infracțiunii nu fuseseră recuperate, acuzații erau acționari ai societății N. și exista riscul ca bunurile care aparțineau societății să fie

înstrăinate și, de asemenea, inculpatul instituisese un circuit fictiv de bani și bunuri, în special chioșcurile în cauză, circuit potrivit căruia societatea N. devenise beneficiarul final al contractelor de leasing, întrucât ambele societăți – N și S.C. – erau controlate de același acuzat.

20. La 17 februarie 2011, plângerea formulată de societatea reclamantă în fața Tribunalului București împotriva ordonanței DIICOT din 29 octombrie 2010 (a se vedea supra, pct. 16) a fost respinsă ca inadmisibilă. Instanța a hotărât că art. 168 din fostul CPP, astfel cum a fost interpretat prin Decizia nr. 71/2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție (a se vedea infra, pct. 33 și 34), prevedea că orice plângere formulată în temeiul acestei dispoziții să fie soluționată de procuror, dacă urmărirea penală era încă în desfășurare, și de instanță, dacă a început judecarea cauzei. Prin urmare, tribunalul a concluzionat că prezenta plângere era inadmisibilă întrucât avea legătură cu o cauză în care urmărirea penală era încă în desfășurare și care nu fusese înaintată instanței. Hotărârea judecătorească a rămas definitivă.

21. La 24 februarie 2011, societatea reclamantă a depus o petiție la DIICOT solicitând, în calitate de proprietar al 827 dintre chioșcurile sechestrate, să fie desemnată custode al acestor chioșcuri.

22. La 6 februarie 2012, societatea reclamantă a formulat o plângere către DIICOT prin care solicita ridicarea sechestrului asupra celor 6 autoutilitare ale sale (a se vedea supra, pct. 10 și 16 *in fine*).

23. La 12 septembrie 2012, societatea reclamantă, reprezentată de un avocat, a formulat către DIICOT o nouă cerere de anulare a ordonanței de instituire a sechestrului din 29 octombrie 2010 (a se vedea supra, pct. 16). Aceasta a clarificat faptul că deținea 779 din cele 1 483 de chioșcuri sechestrate prin ordonanța contestată. A susținut că menținerea măsurii i-a încălcat dreptul de proprietate, astfel cum este garantat de Constituție și de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. A susținut, de asemenea, că sechestrul era nelegal întrucât art. 163 alin. (2) și (3) din fostul CPP (a se vedea infra, pct. 33) prevedea numai sechestrarea bunurilor învinuitului sau inculpatului și că niciuna dintre situațiile enumerate la art. 118 din Codul penal (a se vedea infra, pct. 38) nu se aplica în cazul său. De asemenea, în opinia societății, măsura nu era necesară, întrucât scopul acestui tip de măsură era de a împiedica învinuitul, inculpatul sau persoana responsabilă civilmente să își vândă bunurile sau să intre în faliment. Cu toate acestea, ordonanța de instituire a sechestrului nu făcuse referire la nicio împrejurare specifică care să impună luarea unei asemenea măsuri în ceea ce privește bunurile aparținând unui terț în procedurile penale, precum societatea însăși. În sfârșit, societatea reclamantă susținea că sechestrul asupra bunurilor sale a împiedicat-o să se folosească de propriile bunuri și i-a cauzat o pierdere de 387 352 euro, fără TVA, astfel cum a fost calculată de un expert financiar.

24. La 14 mai 2015, societatea reclamantă și-a reiterat plângerile referitoare la sechestrul asupra celor 779 de chioșcuri, 6 autoutilitare și un

camion, solicitând ridicarea măsurii și repararea pagubei suferite până în prezent. La 19 ianuarie 2016, a formulat o cerere similară.

25. Societatea reclamantă nu a primit niciun răspuns la cererile sus-menționate.

V. RIDICAREA SECHESTRULUI

26. La 16 martie 2018, la cererea societății N., acționând în calitate de proprietar al tuturor bunurilor sechestrate (a se vedea supra, pct. 16), DIICOT a decis să ridice sechestrul pentru 1 390 chioșcuri. Procurorul observa că, în cadrul procedurilor anterioare în fața instanțelor, toate contractele de vânzare-cumpărare încheiate de societatea S.C. cu privire la chioșcuri (a se vedea supra, pct. 12) fuseseră anulate, iar bunurile fuseseră restituite societății N., prin urmare, motivele pe care se baza măsura sechestrului nu mai erau valabile. Această decizie a fost comunicată societății N.

27. La 21 noiembrie 2018, societatea reclamantă a depus o nouă cerere de ridicare a sechestrului și de restituire a 779 de chioșcuri, 6 autoutilitare și un camion. De asemenea, a solicitat repararea pagubei suferite în urma instituirii sechestrului.

28. Cererea respectivă a fost admisă în parte de DIICOT printr-o ordonanță emisă la 6 martie 2019. Ordonanța prevedea că, la 16 martie 2018, sechestrul fusese deja ridicat pentru 1 390 de chioșcuri, în urma unei cereri înaintate de partea vătămată, N. (a se vedea supra, pct. 26). Cu toate acestea, ordonanța nu identificase chioșcurile în cauză și astfel, până în prezent, existau încă 93 de chioșcuri sechestrate formal. Prin urmare, întrucât motivele ridicării măsurii se aplicau tuturor chioșcurilor, s-a decis ridicarea măsurii pentru restul de 93 de chioșcuri și respingerea cererii societății reclamante privind restul chioșcurilor, ca fiind rămasă de obiect. În ceea ce privește cele 6 autoutilitare, observând că societatea reclamantă a notificat S.C. rezilierea contractului de leasing, procurorul a considerat că acestea rămân proprietatea societății reclamante și a decis ridicarea sechestrului, dispunând restituirea lor societății reclamante. Întrucât existau probe care indicau că camionul fusese vândut (a se vedea infra, pct. 6) și apoi subînchiriat de societatea S.C., procurorul a considerat că erau necesare verificări suplimentare și a decis să examineze separat cererea referitoare la camion, printr-o ordonanță ulterioară. În ceea ce privește cererea societății reclamante de reparare a pagubelor suferite, procurorul a decis că o astfel de cerere nu era de competența parchetului.

29. Ordonanța respectivă a fost comunicată societății reclamante și primită la sediul acesteia la 13 martie 2019.

30. La 4 aprilie 2019, societatea reclamantă a contestat ordonanțele din 16 martie 2018 și din 6 martie 2019 (a se vedea supra, pct. 26 și 28) în fața procurorului-șef al DIICOT. A susținut că ridicarea sechestrului constituia o simplă formalitate, întrucât bunurile în cauză nu se aflau în posesia sa, nu

fuseseră identificate și nu îi fuseseră returnate în prezența autorităților. De asemenea, a solicitat ca cele 93 de chioșcuri și 6 autoutilitare să fie identificate, deprecierea lor datorată utilizării să fie evaluată de procuror și posesia bunurilor să fie restabilită în prezența autorităților. De asemenea, a contestat ordonanța procurorului în privința camionului, care, în opinia sa, se afla în aceeași situație cu chioșcurile și autoutilitarele. A solicitat ridicarea sechestrului, identificarea camionului și restabilirea posesiei camionului sub supravegherea autorităților. În plus, a susținut că procurorul a respins în mod eronat plângerea sa împotriva sechestrului aplicat asupra celor 779 de chioșcuri, întrucât prin ordonanța din 16 martie 2018 se dispusese ridicarea sechestrului în favoarea societății N. și nici măcar nu fusese comunicată societății reclamante. Aceasta din urmă a contestat, de asemenea, respingerea cererii sale de despăgubire. În această privință, susținea că bunurile sechestrate fuseseră utilizate în beneficiul societății N. și considera că beneficiile generate de utilizarea lor ar trebui să îi fie restituite în calitate de proprietar de drept. În concluzie, societatea reclamantă solicita anularea ordonanțelor din 16 martie 2018 și 6 martie 2019, ridicarea sechestrului pentru cele 779 de chioșcuri, 6 autoutilitare și un camion, identificarea, evaluarea și restabilirea posesiei acestora în prezența autorităților.

31. Printr-o ordonanță emisă la 3 mai 2019, procurorul-șef al DIICOT a respins plângerea societății reclamante ca nefondată, menținând argumentele din ordonanța din 6 martie 2019 (a se vedea supra, pct. 28) și observând că niciunul dintre chioșcuri nu era în prezent sechestrat. Nu s-a făcut nicio referire la cererea societății reclamante de identificare, evaluare și restabilire a posesiei asupra bunurilor sechestrate. Ordonanța a fost comunicată societății reclamante la 10 mai 2019.

32. Potrivit ultimelor informații de care dispune Curtea (11 noiembrie 2019), urmărirea penală era încă în desfășurare la DIICOT.

DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE RELEVANTE

I. DISPOZIȚII RELEVANTE PRIVIND SECHESTRUL

33. Dispozițiile relevante din fostul CPP, în vigoare între 30 aprilie 1997 și 31 ianuarie 2014, erau redactate după cum urmează la momentul faptelor:

Articolul 163 – Măsurile asigurătorii

„Măsurile asigurătorii se iau în cursul procesului penal de procuror sau de instanța de judecată și constau în indisponibilizarea, prin instituirea unui sechestr, a bunurilor mobile și imobile, în vederea confiscării speciale, a reparării pagubei produse prin infracțiune, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii.

(2) Măsurile asigurătorii în vederea reparării pagubei [produse prin infracțiune] se pot lua asupra bunurilor învinutului sau inculpatului și ale persoanei responsabile civilmente, până la concurența valorii probabile a pagubei.

(3) Măsurile asigurătorii pentru garantarea executării pedepsei amenzii se iau numai asupra bunurilor învinutului sau inculpatului.”

Articolul 165 – Procedura sechestrului

„(1) Organul care procedează la aplicarea sechestrului este obligat să identifice și să evalueze bunurile sechestrate, putând recurge în caz de necesitate și la experți.

[...]

(7) Obiectele sechestrate se păstrează până la ridicarea sechestrului.

[...]

(9) Dacă există pericol de înstrăinare, celelalte bunuri mobile sechestrate [altele decât sume de bani, metale prețioase sau bunuri perisabile] vor fi puse sub sigiliu sau ridicate, putându-se numi un custode.”

Articolul 168 – Contestarea măsurii asigurătorii

„(1) În contra măsurii asigurătorii luate și a modului de aducere la îndeplinire a acesteia, învinutul sau inculpatul, partea responsabilă civilmente, precum și orice altă persoană interesată se pot plânge procurorului sau instanței de judecată, în orice fază a procesului penal.”

34. Dispozițiile art.168 din fostul CPP au fost clarificate în cadrul unui recurs în interesul legii judecat de Înalta Curte de Casație și Justiție (Decizia nr. 71/2007) care a hotărât că măsura sechestrului poate fi contestată doar în fața procurorului, atunci când urmărirea penală este în desfășurare, și în fața instanțelor de judecată de îndată ce urmărirea penală s-a încheiat, iar cauza se află în cursul judecății.

35. La 1 februarie 2014 a intrat în vigoare un nou cod de procedură penală (denumit în continuare „noul CPP”), care conține noi dispoziții privind măsurile asigurătorii după cum urmează:

Articolul 250 – Contestarea măsurilor asigurătorii

„(1) Împotriva măsurii asigurătorii luate de procuror sau a modului de aducere la îndeplinire a acesteia suspectul ori inculpatul sau orice altă persoană interesată poate face contestație, în termen de 3 zile de la data comunicării ordonanței de luare a măsurii sau de la data aducerii la îndeplinire a acesteia, la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond.”

II. DISPOZIȚII RELEVANTE PRIVIND SECHESTRUL

36. Dispozițiile relevante ale Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, în vigoare la momentul faptelor, se citesc după cum urmează:

Articolul 24¹

„În cazul în care s-a săvârșit o infracțiune de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism, luarea măsurilor asigurătorii este obligatorie.”

Articolul 25

„(1) În cazul infracțiunilor de spălare a banilor și de finanțare a actelor de terorism se aplică dispozițiile art. 118 din Codul penal privind confiscarea bunurilor. [...]

(6) Pentru a garanta ducerea la îndeplinire a confiscării bunurilor, este obligatorie luarea măsurilor asiguratorii prevăzute de Codul de procedură penală.”

37. Art. 13 din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, în vigoare la momentul faptelor, includea dispoziții similare celor din Legea nr. 656/2002, menționată anterior, în ceea ce privește aplicabilitatea art. 118 din Codul penal la confiscarea dispusă pentru infracțiunea de asociere pentru săvârșirea de infracțiuni.

38. Dispozițiile din Codul penal în vigoare la momentul faptelor prevedeau următoarele:

Articolul 118 – Confiscarea specială

„(1) Sunt supuse confiscării speciale:

(a) bunurile produse prin săvârșirea faptei prevăzute de legea penală;

(b) bunurile care au fost folosite, în orice mod, la săvârșirea unei infracțiuni, dacă sunt ale infractorului sau dacă, aparținând altei persoane, aceasta a cunoscut scopul folosirii lor;

[...]

(e) bunurile dobândite prin săvârșirea faptei prevăzute de legea penală, dacă nu sunt restituite persoanei vătămate și în măsura în care nu servesc la despăgubirea acesteia;”

III. DISPOZIȚII RELEVANTE PRIVIND REPARAREA PAGUBEI

39. Art. 504 din fostul CPP prevedea dreptul la repararea pagubei pentru cei care au fost achitați ulterior unei condamnări definitive și pentru cei care au fost privați de libertate ori cărora li s-a restrâns libertatea în mod nelegal în cursul procesului penal. Art. 504 alin. (3) prevedea că privarea ori restrângerea de libertate în mod nelegal se stabilește printr-o ordonanță a procurorului sau prin hotărâre a instanței. Noul CPP, în vigoare după 1 februarie 2014, include dispoziții similare la art. 538 și 539 în ceea ce privește dreptul la repararea pagubei pentru eroare judiciară și privare ori restrângere de libertate nelegală. Potrivit acestor dispoziții, o persoană care a fost condamnată definitiv are dreptul la repararea oricărei pagube suferite în cazul în care condamnarea a fost anulată și hotărârea definitivă de achitare a fost pronunțată pentru un fapt nou sau recent descoperit care dovedește că condamnarea a fost rezultatul unei erori judiciare. O persoană a cărei libertate a fost restrânsă în mod nelegal ori care a fost privată de libertate nelegal în cursul procesului penal beneficiază de același drept.

40. Art. 998 și art. 999 din fostul Cod civil, în vigoare până la 30 septembrie 2011, prevăd că orice persoană care a suferit un prejudiciu poate solicita repararea acestuia introducând o acțiune civilă împotriva persoanei

care a cauzat-o în mod intenționat sau prin neglijență. Pentru ca acțiunea să fie admisă, persoana interesată trebuie să probeze în instanță că pârâtul a săvârșit o faptă ilicită pentru care este angajată răspunderea civilă, că reclamantul a suferit un prejudiciu și că există o legătură de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciul suferit. Dispoziții similare au fost incluse la art. 1349 din noul Cod Civil, în vigoare din 1 octombrie 2011.

IV. PRACTICA RELEVANTĂ A INSTANTELOR INTERNE

41. Guvernul a transmis numeroase hotărâri pronunțate de instanțele interne în cauze în care persoane terțe față de urmărirea penală au contestat sechestrarea bunurilor lor, dispusă de procuror în cursul investigației. Toate aceste hotărâri au fost pronunțate în cauze în care urmărirea penală s-a finalizat și inculpații au fost trimiși în judecată sau în cauze care priveau măsuri dispuse după intrarea în vigoare a noului CPP.

42. Într-o hotărâre din 21 septembrie 2016, instanța internă a examinat pe fond și a respins ca nefondată o plângere formulată de o persoană terță față de investigație împotriva confiscării dispuse de procuror la 1 februarie 2011, înainte de intrarea în vigoare a noului CPP. Din hotărârea respectivă reiese că urmărirea penală se finalizase și că inculpatul fusese trimis în judecată la momentul depunerii plângerii.

43. De asemenea, guvernul a transmis o hotărâre pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție la 30 ianuarie 2014 cu privire la o cerere de despăgubire ca urmare a unei presupuse privări de libertate nelegale, a unei cercetări abuzive și a mai multor măsuri asigurătorii sau de alt tip luate în cursul investigației împotriva reclamantului. Reclamantul în cauza respectivă (fost agent vamal și fost membru al parlamentului) fusese plasat în arest preventiv timp de câteva luni în timpul urmăririi penale și condamnat apoi de o instanță. Ulterior, condamnarea sa a fost infirmată, urmărirea penală a fost redeschisă și s-a renunțat la acuzațiile formulate împotriva sa. În ansamblu, procedurile inițiate împotriva sa au durat 11 ani și s-au finalizat cu ordonanța procurorului de încetare a urmăririi penale întrucât acesta nu săvârșise nicio infracțiune. În temeiul art. 504 și 505 din fostul CPP privind dreptul la repararea pagubei în cazul condamnării pe nedrept și al restrângerii ori privării de libertate în mod nelegal (a se vedea supra, pct. 39) și al dispozițiilor generale privind răspunderea civilă delictuală de la art. 998 și 999 din fostul Cod Civil (a se vedea supra, pct. 40), instanța a acordat reclamantului despăgubiri pentru prejudiciul moral. Curtea a stabilit că reclamantul fusese plasat inițial în arest preventiv, dar ulterior nu fusese adus în fața unei instanțe și că se renunțase la acuzațiile formulate împotriva sa. Potrivit instanței, în acest caz a fost vorba de o eroare judiciară care dădea naștere dreptului la repararea pagubei. Curtea a acordat despăgubiri pentru o serie de măsuri dispuse de procuror în timpul investigației și pentru durata excesivă a acestora. Printre aceste măsuri se numărau arestarea preventivă și sechestrarea automobilului reclamantului.

44. Guvernul a făcut trimitere, de asemenea, la Decizia nr. 20 din 19 ianuarie 2016, în care Curtea Constituțională a reținut că dispozițiile CPP privind măsurile asigurătorii înființate de organele penale și, în special, ridicarea măsurilor asigurătorii, trebuie să fie completate cu dispozițiile Codului de procedură civilă. Curtea Constituțională a explicat că art. 957 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevedea posibilitatea de a solicita ridicarea sechestrului în cazul în care debitorul dă o garanție reală sau personală îndestulătoare. În consecință, în materie penală, un suspect sau un inculpat ale cărui bunuri fuseseră sechestrate putea solicita, în cursul procesului penal, ridicarea măsurii în cazul în care acesta dădea o garanție îndestulătoare, depunea un depozit care să acopere întreaga valoare a datoriei sau achita întreaga datorie.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

45. Societatea reclamantă s-a plâns de o ingerință în exercitarea dreptului său de proprietate, contrară art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, care este redactat după cum urmează:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a pune în aplicare legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor sau a altor contribuții, sau a amenzilor.”

46. Invocând art. 6 § 1 și art. 13 din Convenție, societatea reclamantă s-a plâns, de asemenea, de durata excesivă a acestei ingerințe și de lipsa unei căi de atac efective în acest sens.

47. Având în vedere competența sa de a realiza încadrarea juridică a faptelor [a se vedea, de exemplu, *Radomilja și alții împotriva Croației* (MC), nr. 37685/10, pct. 114 și 126, 20 martie 2018] și cerințele procedurale inerente art. 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea jurisprudența citată infra, pct. 78), Curtea consideră că este adecvat să examineze capetele de cerere formulate în temeiul art. 6 § 1 și al art. 13 din Convenție ca parte a capătului de cerere formulat în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Forminster Enterprises Limited împotriva Republicii Cehe*, nr. 38238/04, pct. 59, 9 octombrie 2008).

A. Cu privire la admisibilitate

1. Cu privire la exercitarea abuzivă a dreptului de a introduce o cerere

(a) Excepția preliminară ridicată de Guvern

48. Guvernul a subliniat că, la 16 martie 2018 și la 6 martie 2019, autoritățile au emis două ordonanțe de ridicare a măsurii sechestrului în discuție în prezenta cerere (a se vedea supra, pct. 26 și 28). În opinia sa, faptul că societatea reclamantă nu a informat Curtea cu privire la ordonanțele menționate anterior – că își restabilise dreptul de proprietate asupra bunurilor în litigiu – ar fi constituit o exercitare abuzivă a dreptului de a introduce o cerere. În plus, chiar și după ce guvernul a informat Curtea la 20 martie 2019 cu privire la ordonanțele menționate anterior și această corespondență a fost transmisă societății reclamante la 2 aprilie 2019, aceasta din urmă nu a prezentat încă nicio explicație suficientă pentru tăcerea sa cu privire la acest aspect.

49. Invocând motivarea Curții în cauzele *Constantinescu și alții împotriva României* [(dec.) nr. 33605/03, 16 iunie 2009], *Cir împotriva României* [(dec.) nr. 52330/07, 26 ianuarie 2010] și *Jian împotriva României* [(dec.) nr. 46640/99, 30 martie 2004], guvernul a considerat că societatea reclamantă nu a informat Curtea cu privire la un fapt esențial și că, prin urmare, cererea ar trebui declarată inadmisibilă în temeiul art. 35 § 3 lit. (a) din Convenție.

(b) Răspunsul societății reclamante

50. Societatea reclamantă a susținut că nu a fost niciodată informată cu privire la ordonanța din 16 martie 2018. La 13 martie 2019, atunci când i-a fost comunicată ordonanța din 6 martie 2019 (a se vedea supra, pct. 29), prezenta cerere formulată în fața Curții fusese deja comunicată guvernului, acesta din urmă prezentase observații cu privire la admisibilitate și fond la 11 iunie 2019. Ulterior, la 23 iulie 2019, în conformitate cu procedura și în termenul acordat de Curte, a transmis comentarii în replică, inclusiv observații cu privire la cele două decizii sus-menționate ale autorităților naționale.

51. Prin urmare, în opinia sa, nu a existat nicio exercitare abuzivă a dreptului de a introduce o cerere.

(c) Motivarea Curții

52. Curtea reamintește că, în temeiul art. 35 § 3 lit. (a) din Convenție, o plângere poate fi respinsă pentru exercitarea abuzivă a dreptului de a introduce o cerere individuală în cazul în care, printre altele, s-a întemeiat cu bună știință pe fapte neadevărate. Informațiile incomplete și, prin urmare, înșelătoare pot constitui, de asemenea, exercitare abuzivă a dreptului de a introduce o cerere, în special în cazul în care informațiile se referă la însăși esența cauzei și nu se oferă o explicație suficientă pentru nedivulgarea acestor

informații [a se vedea *Gross împotriva Elveției* (MC), nr. 67810/10, pct. 28, CEDO 2014, cu trimiteri suplimentare].

53. În speță, faptul că societatea reclamantă a așteptat până când a venit rândul său să răspundă la observațiile guvernului pentru a prezenta informații cu privire la cele două ordonanțe în discuție nu poate fi considerat o tentativă de a ascunde Curții vreă informație esențială. În orice caz, Curtea observă că esența plângerii formulate de societatea reclamantă este reprezentată de lipsa unor garanții procedurale pentru o ordonanță care constituia o ingerință în exercitarea dreptului său de proprietate și durata excesiv de lungă a acestei ingerințe, care producea efecte de peste 8 ani și 8 luni, la momentul la care a fost informată cu privire la încetarea ingerinței (a se vedea infra, pct. 63). În plus, societatea reclamantă a susținut că cele două ordonanțe în discuție nu au pus capăt ingerinței denunțate (a se vedea infra, pct. 67).

54. Curtea observă, de asemenea, că prezenta cauză diferă de cauzele invocate de guvern (a se vedea supra, pct. 49). Mai precis, două dintre aceste cauze se referă la plângeri privind neexecutarea hotărârilor interne în care reclamantii nu au informat Curtea că hotărârile în discuție fuseseră în fapt executate (a se vedea *Constantinescu și alții și Cir*, decizii citate anterior), în timp ce cauza *Jian* (decizie citată anterior) privea utilizarea de către reclamant a unui document falsificat pentru a induce în eroare în mod deliberat Curtea, prezentând o imagine distorsionată a celei mai importante părți a cererii sale.

55. Având în vedere cele de mai sus și constatând lipsa unei intenții frauduloase din partea societății reclamante, Curtea respinge excepția ridicată de guvern potrivit căreia ar fi existat o exercitare abuzivă a dreptului de a introduce o cerere.

2. *Cu privire la epuizarea căilor de atac interne și pierderea calității de victimă*

56. Guvernul a susținut că societatea reclamantă nu a epuizat căile de atac interne disponibile în legătură cu capătul de cerere formulat în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. În opinia sa, această omisiune a antrenat, de asemenea, pierderea calității de victimă a societății reclamante (a se vedea în special argumentele guvernului rezumate infra, pct.60 – 62).

57. Curtea consideră că, având în vedere circumstanțele speciale ale cauzei, excepțiile ridicate de guvern sunt atât de strâns legate de fondul capătului de cerere formulat de societatea reclamantă în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 încât trebuie să fie conexe cu fondul.

3. *Cu privire la alte motive de inadmisibilitate*

58. Curtea observă că acest capăt de cerere nu este nici în mod vădit nefondat și nici nu este inadmisibil din unul din celelalte motive menționate la art. 35 § 3 lit. (a) din Convenție. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

(a) Guvernul

59. Guvernul a susținut că sechestrul aplicat asupra bunurilor societății reclamante fusese legal. A arătat că este discutabil dacă în speță a existat o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate al societății reclamante. La momentul la care a fost dispusă măsura, bunurile în litigiu – bunurile mobile găsite în posesia societății N., dintre care unele chiar fuseseră vândute unor terți (a se vedea supra, pct. 12) – păreau a aparține societății N. Măsura a avut scopul legitim de a conserva produsele infracțiunii pe durata procesului penal, obiectivul final fiind confiscarea acestora. Guvernul a susținut că sechestrul a fost, de asemenea, proporțional cu obiectivul urmărit în cadrul urmăririi penale efectuate în speță, ținând seama de faptul că dreptul național prevedea obligația de a adopta măsuri asigurătorii pentru a asigura confiscarea specială ulterioară (a se vedea supra, pct. 37).

60. Guvernul a susținut, de asemenea, că sechestrul asupra bunurilor societății reclamante fusese însoțit de garanții procedurale suficiente. Mai precis, a susținut, în primul rând, că societatea reclamantă ar fi putut introduce o cerere în fața instanțelor pentru a obține repararea pagubei morale în temeiul art. 504 din fostul CPP sau, începând cu 1 februarie 2014, al art. 538 și 539 din noul CPP, (a se vedea supra, pct. 39). Potrivit acestor dispoziții legale, persoanele în cazul cărora s-au produs erori judiciare aveau dreptul de a solicita repararea oricărei pagube suferite, inclusiv în cazul unui presupus sechestrul disproportionat asupra bunurilor lor, astfel cum reiese din exemplul de jurisprudență prevăzut supra, la pct. 43. În al doilea rând, guvernul a susținut că societatea reclamantă a avut, de asemenea, posibilitatea de a solicita ridicarea sechestrului în temeiul art. 957 alin. (1) din Codul de procedură civilă (a se vedea supra, pct. 44). În al treilea rând, făcând referire la exemple din jurisprudența instanțelor interne (a se vedea supra, pct. 41), guvernul a susținut că societatea reclamantă ar fi putut solicita despăgubiri de la societatea N. sau de la cei acuzați în cadrul procesului penal.

61. Guvernul a subliniat, de asemenea, că noul CPP includea la art. 250 dispoziții care permiteau terților în procedura penală să conteste în fața instanțelor măsurile luate în cursul investigației (a se vedea supra, pct. 35).

62. În plus, din 6 martie 2019, fusese ridicat sechestrul asupra tuturor bunurilor care aparțineau societății reclamante (a se vedea supra, pct. 28). Prin urmare, în opinia guvernului, faptele pe care se baza prezenta plângere nu mai existau și consecințele lor – care ar fi putut cauza o posibilă încălcare a Convenției – fuseseră eliminate. În aceste circumstanțe și ținând seama de faptul că societatea reclamantă nu a formulat în fața autorităților naționale o cerere de reparare a oricărei alte pagube suplimentare, guvernul susține că aceasta și-a pierdut calitatea de victimă.

(b) Reclamanta

63. Societatea reclamantă a susținut că nu fusese parte în procesul penal și că nu existau nici bănuieli, nici probe că bunurile sechestrate erau produse ale infracțiunii. Sechestrul asupra bunurilor sale fusese, așadar, nelegal și nejustificat. Având în vedere durata excesivă, sechestrul a fost, de asemenea, disproporționat. În această privință, societatea reclamantă a susținut că cererea sa de a fi numită custode al bunurilor sechestrate a rămas fără răspuns (a se vedea supra, pct. 21 și 25), fiind împiedicată să se folosească de bunurile sale, în timp ce aceleași bunuri au rămas în custodia societății N., care a făcut profit din utilizarea lor.

64. În plus, societatea reclamantă a susținut că nu a dispus de suficiente garanții procedurale împotriva sechestrării bunurilor sale, întrucât cadrul juridic național nu prevedea posibilitatea de a contesta în fața instanțelor ordonanțele procurorului din 22 iunie și 29 octombrie 2010 (a se vedea supra, pct. 15, 16, 33 și 34).

65. Ca răspuns la afirmațiile guvernului privind neepuizarea căilor de atac interne și pierderea calității de victimă (a se vedea supra, pct. 60 – 62), a explicat că, în circumstanțele specifice ale cauzei sale, nu exista nici o cale de atac efectivă disponibilă în sistemul juridic intern. A susținut că dispozițiile art. 504 din fostul CPP (a se vedea supra, pct. 39) se aplicau numai în cazul condamnării pe nedrept sau al restrângerii ori privării de libertate în mod nelegal a persoanelor. A subliniat faptul că decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție din 30 ianuarie 2014, pe care guvernul și-a întemeiat argumentele (a se vedea supra, pct. 43) privea o cerere de reparare a prejudiciului pentru privare ori restrângere de libertate în mod nelegal față de care cererea de reparare pentru presupusa sechestrare nelegală era accesorie. În ceea ce privește a doua afirmație a guvernului referitoare la posibilitatea de a solicita despăgubiri din partea societății N. sau de la cei acuzați în procesul penal, societatea reclamantă a susținut că nu exista nicio dispoziție legală care să permită despăgubirea unui terț față de procedura penală pentru prejudiciul cauzat de o măsură asigurătorie excesiv de îndelungată dispusă de procuror în timp ce urmărirea penală era încă în desfășurare. De asemenea, posibilitatea de a solicita ridicarea sechestrului în temeiul art. 957 alin. (1) din Codul de procedură civilă (a se vedea supra, pct. 44) aparținea doar unui suspect sau unui inculpat și numai după ce era depusă o garanție. Prin urmare, nu avusese acces la această posibilitate.

66. Societatea reclamantă a argumentat, de asemenea, că, chiar și după intrarea în vigoare a noului CPP, care prevedea posibilitatea de a face contestație în fața instanțelor împotriva ordonanței de aplicare a sechestrului, nu a avut la dispoziție această posibilitate, întrucât o astfel de contestație trebuia depusă în termen de trei zile de la luarea măsurii contestate (a se vedea supra, pct. 35). A subliniat că guvernul nu și-a fundamentat argumentele cu niciun exemplu de jurisprudență internă relevantă pentru situația în discuție în speță.

67. În plus, societatea reclamantă a susținut că sechestrul a fost efectiv ridicat prin ordonanța din 6 martie 2019 – singura decizie despre care a fost informată (a se vedea supra, pct. 28 și 29) – dar nu și în ceea ce privește camionul său. În plus, bunurile sechestrate nu au fost niciodată identificate și predate. Prin urmare, dreptul său de proprietate a continuat să fie încălcat, iar ea a continuat să fie victimă, în sensul Convenției.

2. Motivarea Curții

(a) Norma aplicabilă

68. Din faptele cauzei, Curtea observă că „bunurile” în discuție erau bunuri mobile sechestrate prin ordonanța DIICOT din iunie și octombrie 2010 (a se vedea supra, pct. 15 și 16). Guvernul nu a contestat ingerința în exercitarea dreptului de proprietate al societății reclamante asupra celor 7 vehicule sechestrate (6 autoutilitare și un camion). Cu toate acestea, în ceea ce privește chioșcurile, a susținut că aceste bunuri păreau a fi proprietatea altei societăți, care încheiase contracte de vânzare-cumpărare valabile în privința acestora (a se vedea supra, 12, 13 și 59). Curtea observă că, în conformitate cu contractele de leasing încheiate pentru chioșcuri, societatea reclamantă a rămas proprietarul acestora (a se vedea supra, pct. 9). În plus, în urma neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către utilizator, societatea reclamantă a solicitat restituirea chioșcurilor (a se vedea supra, pct. 11). Curtea observă, de asemenea, că societatea reclamantă a comunicat procurorului existența dreptului său de proprietate asupra chioșcurilor sechestrate la 23 noiembrie 2010 (a se vedea supra, pct. 18) și că contractele de vânzare-cumpărare menționate de guvern au fost anulate în cadrul unei proceduri judecătorești (a se vedea supra, pct. 26). Prin urmare, sechestrul denunțat putea fi considerat o ingerință în exercitarea dreptului societății reclamante la respectarea bunurilor sale în ceea ce privește cele 7 vehicule, precum și cele 779 de chioșcuri.

69. În continuare, Curtea subliniază că art. 1 din Protocolul nr. 1 cuprinde trei norme distincte: prima normă, prevăzută în prima teză a primului paragraf, este de natură generală și enunță principiul respectării bunurilor; a doua normă, inclusă în a doua teză a primului paragraf, reglementează lipsirea de proprietate și o supune anumitor condiții; a treia normă, menționată în al doilea paragraf, recunoaște că statele contractante au dreptul de a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor. Cele trei norme nu sunt totuși „distincte” în sensul că nu sunt interconectate. A doua și a treia normă se referă la cazuri speciale de ingerință în exercitarea dreptului la respectarea bunurilor și, prin urmare, ar trebui interpretate în lumina principiului general consacrat la prima normă [a se vedea, printre multe altele, *AGOSI împotriva Regatului Unit*, 24 octombrie 1986, pct. 48, Seria A nr. 108, și *Centro Europa*

7 *S.r.l. și Di Stefano împotriva Italiei* (MC), nr. 38433/09, pct. 185, CEDO 2012].

70. Curtea observă că sechestrul asupra bunurilor instituit în cursul procesului penal este, în principiu, o măsură care reprezintă o restrângere temporară a utilizării acestora și nu implică un transfer de proprietate. Acest raționament a determinat Curtea să considere sechestrul drept o măsură de reglementare a folosinței bunurilor [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Forminster Enterprises Limited*, citată anterior, pct. 63, și *Iordăchescu împotriva României*, (dec.), nr. 32889/09, pct. 37 și 38, 23 mai 2017; a se vedea, de asemenea, *a contrario*, *Andonoski împotriva Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei*, nr. 16225/08, pct. 30, 17 septembrie 2015 și *B.K.M. Lojistik Tasimacilik Ticaret Limited Sirketi împotriva Sloveniei*, nr. 42079/12, pct. 38, 17 ianuarie 2017, în care s-a considerat că sechestrul a constituit o lipsire de proprietate din cauza caracterului său permanent, care a presupus un transfer definitiv al dreptului de proprietate, fără posibilitatea unei recuperări]. Or, în speță, măsura care a afectat chioșcurile și autoutilitarele societății reclamante a durat aproape 9 ani și, chiar și după ridicarea acesteia, autoritățile nu au identificat bunurile și nu le-au restituit societății reclamante. În plus, pentru camionul pretins a fi deținut de societatea reclamantă, situația continuă să fie incertă după 10 ani.

71. În aceste condiții, Curtea consideră că nu este necesar să adopte o poziție clară cu privire la chestiunea normei de la art. 1 din Protocolul nr. 1, în temeiul căreia cauza trebuie examinată, întrucât principiile care guvernează chestiunea justificării sunt în mod substanțial identice, ceea ce implică legitimitatea scopului oricărei ingerințe, precum și proporționalitatea ingerinței și menținerea unui just echilibru (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Denisova și Moiseyeva împotriva Rusiei*, nr. 16903/03, pct. 55, 1 aprilie 2010).

(b) Cu privire la respectarea art. 1 din Protocolul nr. 1

(i) Cu privire la întrebarea dacă ingerința era prevăzută de lege

72. Curtea reamintește că art. 1 din Protocolul nr. 1 prevede, mai presus de toate, că orice ingerință a unei autorități publice în exercitarea dreptului la respectarea bunurilor trebuie să se facă în condițiile prevăzute de lege: a doua teză a primului paragraf autorizează lipsirea de proprietate „în condițiile prevăzute de lege”; paragraful al doilea acordă statelor dreptul de reglementa folosința bunurilor prin adoptarea de „legi”. În plus, statul de drept, care este unul dintre principiile fundamentale ale unei societăți democratice, este inerent tuturor articolelor Convenției. Rezultă că necesitatea de a determina dacă a fost menținut un just echilibru între cerințele interesului general al comunității și cerința de a proteja drepturile fundamentale ale persoanei devine relevantă numai după ce s-a stabilit că ingerința contestată îndeplinea cerința de legalitate și nu era arbitrară [a se vedea *Beyeler împotriva Italiei*

(MC), nr. 33202/96, pct. 108, 2000–I CEDO, și *Iordăchescu*, decizie citată anterior, pct. 39, cu trimiterile suplimentare].

73. Revenind la prezenta cauză, Curtea observă că sechestrul asupra bunurilor societății reclamante a fost dispus în temeiul art. 24¹ și al art. 25 din Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării terorismului, art. 13 din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate și art. 163 din fostul CPP (a se vedea supra, pct. 15, 16, 37, 38 și 33). În temeiul cadrului juridic sus-menționat, luarea unor măsuri asigurătorii precum sechestrul era obligatorie pentru infracțiunile aflate în curs de investigare în speță (a se vedea supra, pct. 37). Curtea observă, de asemenea, că sechestrul a fost justificat de necesitatea de a asigura confiscarea specială ulterioară pentru a recupera produsele infracțiunii și pentru a garanta plata amenzii aplicate (a se vedea supra, pct. 15 și 16). Dispozițiile privind confiscarea specială prevăzute la art. 118 lit. a) și e) din Codul penal în vigoare la momentul faptelor permiteau confiscarea bunurilor produse sau obținute prin săvârșirea unei infracțiuni, cu alte cuvinte a produselor infracțiunii, fără a preciza dacă era vorba doar despre bunurile care aparțin făptuitorului (a se vedea supra, pct. 38). Însă, în această privință, Curtea consideră, astfel cum a hotărât în numeroase ocazii, că nu este sarcina sa de a se substitui instanțelor interne și că în primul rând autoritățile interne, în special instanțele, trebuie să soluționeze problemele de interpretare și aplicare a dreptului intern (a se vedea, printre multe alte altele, *Pine Valley Developments Ltd și alții împotriva Irlandei*, 29 noiembrie 1991, pct. 52, Seria A nr. 222; și *S.C. Antares Transport S.A. și S.C. Transroby S.R.L. împotriva României*, nr. 27227/08, pct. 42, 15 decembrie 2015).

74. În opinia Curții, acest aspect este strâns legat de întrebarea dacă a fost menținut un just echilibru între mijloacele utilizate pentru sechestrarea bunurilor societății reclamante și scopul urmărit. Prin urmare, Curtea consideră că nu este necesar să se stabilească dacă cadrul juridic intern invocat în speță putea, *in abstracto*, să constituie un temei juridic previzibil pentru ingerința contestată și va continua examinarea cauzei, concentrându-se asupra întrebării dacă ingerința a urmărit un scop legitim și dacă au existat suficiente garanții procedurale.

(ii) *Cu privire la urmărirea unui scop legitim*

75. În ceea ce privește legitimitatea scopului urmărit prin sechestrul contestat, Curtea observă că măsura era parte a unui cadru legislativ care viza intensificarea luptei împotriva spălării banilor (a se vedea supra, pct. 37-38). Sechestrul a implicat bunuri considerate necesare de autorități pentru a recupera produsele infracțiunii și pentru a asigura confiscarea ulterioară a acestora (a se vedea supra, pct. 15, 16 și 19). Prin urmare, măsura sechestrului în prezenta cauză a fost luată în interesul general de a garanta că folosirea bunurilor în cauză nu aduce beneficii inculpaților în detrimentul comunității

(a se vedea, *mutatis mutandis*, *Phillips împotriva Regatului Unit*, nr. 41087/98, pct. 52, CEDO 2001-VII). În concluzie, măsura urmărea un interes general a cărui importanță a fost deja subliniată în mai multe hotărâri ale Curții (a se vedea, de exemplu, *Raimondo împotriva Italiei*, 22 februarie 1994, pct. 30, Seria A nr. 281-A; *Riela împotriva Italiei*, nr. 52439/99, 4 septembrie 2001; *Grifhorst împotriva Franței*, nr. 28336/02, pct. 92-93, 26 februarie 2009 și *Michaud împotriva Franței*, nr. 12323/11, pct. 123, CEDO 2012).

(iii) *Cu privire la proporționalitatea ingerinței*

76. Prin urmare, se pune întrebarea dacă, în circumstanțele cauzei, măsura era proporțională cu scopul urmărit, cu alte cuvinte, dacă a fost menținut un just echilibru între cerințele de interes general și protejarea dreptului societății reclamante la respectarea bunurilor sale, în special prin asigurarea unor proceduri care să acorde societății reclamante posibilitatea rezonabilă de a-și prezenta cauza în fața autorităților responsabile [a se vedea *AGOSI*, citată anterior, pct. 55, Seria A nr. 108, și *Arcuri împotriva Italiei* (dec.), nr. 52024/99, 2001-VII CEDO].

77. În ceea ce privește justul echilibru care trebuie asigurat între mijloacele utilizate pentru sechestrarea bunurilor societății reclamante și obiectivul legitim sus-menționat, Curtea observă că, în această privință, conținutul observațiilor societății reclamante pune sub semnul întrebării durata măsurii și lipsa controlului jurisdicțional (a se vedea supra, pct. 63 – 67).

78. Curtea a observat în numeroase rânduri că, deși art. 1 din Protocolul nr. 1 nu conține cerințe procedurale explicite, procedurile judiciare care privesc dreptul la respectarea bunurilor trebuie să acorde persoanei o posibilitate rezonabilă de a sesiza autoritățile competente cu cauza sa pentru a contesta efectiv măsurile care constituie o ingerință în exercitarea drepturilor garantate de această dispoziție. Prin urmare, o ingerință în exercitarea drepturilor prevăzute la art. 1 din Protocolul nr. 1 nu poate avea nicio legitimitate în lipsa unei proceduri contradictorii care să respecte principiul egalității armelor, permițând discutarea aspectelor care sunt importante pentru soluționarea cauzei. Pentru a se asigura că această condiție este îndeplinită, procedurile aplicabile ar trebui luate în considerare dintr-o perspectivă generală [a se vedea *G.I.E.M. S.R.L. și alții împotriva Italiei* (MC), nr. 1828/06 și alte două cereri, pct. 302, 28 iunie 2018].

79. În speță, guvernul a susținut că sechestrul a fost însoțit de garanții procedurale, întrucât societatea reclamantă dispusese de diverse posibilități de a sesiza un organ independent cu cauza sa, dar nu le-a utilizat (a se vedea supra, pct. 60 și 61).

80. În primul rând, în ceea ce privește procedura prevăzută la art. 504 din fostul CPP (art. 538 și 539 din noul CPP), Curtea observă că din modul de formulare (a se vedea supra, pct. 39) și din interpretarea dată de către instanțele interne, astfel cum reiese din exemplul transmis de guvern (a se

vedea supra, pct. 43), aceasta este o cale pusă la dispoziție în mod special persoanelor condamnate pe nedrept sau private de libertate în mod nelegal. În mod evident, nu acesta era cazul societății reclamante.

81. În al doilea rând, guvernul a susținut că societatea reclamantă avusese, de asemenea, posibilitatea de a solicita ridicarea sechestrului în temeiul art. 957 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Curtea observă, alături de societatea reclamantă, că Curtea Constituțională a explicat în decizia prezentată de guvern (a se vedea supra, pct. 44) că această posibilitate era pusă la dispoziție unui suspect sau unui inculpat ale cărui bunuri fuseseră sechestrate și numai după ce acesta dădea o garanție suficientă, deschizând un depozit care să acopere întreaga valoare a datoriei sau plătind întreaga datorie. Cu toate acestea, societatea reclamantă nu era nici suspectă, nici inculpată în procesul penal. Presupunând chiar că dispozițiile sus-menționate erau aplicabile societății reclamante, care nu era parte în procesul penal, Curtea observă că, pentru a putea solicita ridicarea sechestrului, ar fi trebuit să acopere datoria cauzată de infracțiunile în curs de investigare. În aceste circumstanțe, este îndoielnic dacă dispozițiile de mai sus pot fi considerate o posibilitate rezonabilă pentru societatea reclamantă de a contesta măsura sechestrului.

82. Guvernul a susținut, de asemenea, că societatea reclamantă ar fi putut solicita despăgubiri de la societatea N. sau de la cei acuzați în cadrul procesului penal. În această privință, Curtea observă că toate exemplele prezentate de guvern în susținerea acestui argument (a se vedea supra, pct. 41 și 42) se referă la cauze aflate în faza de judecată, spre deosebire de prezenta cauză, în care nici un suspect nu fusese încă adus în fața instanțelor.

83. În speță, sechestrul a fost dispus de către procuror în cadrul procedurilor penale inițiate împotriva unor terți. Societatea reclamantă nu era parte la aceste proceduri și, potrivit cadrului juridic în vigoare la momentul aplicării sechestrului, nu putea contesta măsura în cauză în fața instanțelor (a se vedea supra, pct. 20, 33 și 34). Este adevărat că în 2014 au intrat în vigoare noi dispoziții de drept penal care prevăd posibilitatea de a contesta măsuri precum cele în speță în fața instanțelor (a se vedea supra, pct. 35). Cu toate acestea, noile dispoziții au introdus, de asemenea, un termen-limită pentru formularea unor astfel de contestații (trei zile de la luarea măsurii), iar guvernul nu a prezentat niciun exemplu de jurisprudență în care instanțele interne au examinat, după 2014, contestații împotriva măsurilor dispuse de procurori în temeiul fostului CPP formulate de terți în cursul urmăririi penale. Hotărârea din 21 septembrie 2016 transmisă de guvern privește o cauză în care ancheta s-a finalizat și, prin urmare, nu este similară cu prezenta cauză (a se vedea supra, pct. 42).

84. În sfârșit, Curtea amintește că, în situațiile care priveau confiscarea, a hotărât că o acțiune în despăgubire formulată împotriva făptuitorului genera o nouă incertitudine pentru un proprietar *bona fide* deoarece făptuitorul putea fi considerat insolubil. Acțiunea în despăgubire nu a fost considerată ca

oferind unor proprietari *bona fide* suficiente posibilități de a sesiza autoritățile naționale competente cu cauzele lor (a se vedea *B.K.M. Lojistik Tasimacilik Ticaret Limited Sirketi*, citată anterior, pct. 50, cu trimiteri suplimentare). Caracterul general al argumentului invocat de guvern în prezenta cauză nu oferă Curții o bază suficientă pentru a se îndepărta de constatările sus-menționate.

85. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că guvernul nu a făcut dovada modului în care căile sus-menționate ar fi putut oferi o reparație adecvată pentru cererile societății reclamante. Rezultă că excepția ridicată de guvern privind nepeuzarea căilor de atac interne (a se vedea supra, pct. 56) trebuie respinsă.

86. Guvernul a susținut de asemenea că, întrucât sechestrul a fost ridicat și nu a fost formulată o cerere de reparare a pagubei în fața autorităților naționale, societatea reclamantă și-a pierdut calitatea de victimă (a se vedea supra, pct. 62). În această privință, Curtea observă că sechestrul a fost dispus inițial la 22 iunie 2010 (a se vedea supra, pct. 16) și a fost ridicat în mod oficial pentru toate chioșcurile la 6 martie 2019 (a se vedea supra, pct. 28). Prin urmare, a durat peste 8 ani și 8 luni. În plus, potrivit societății reclamante (a se vedea supra, pct. 30 și 67), chiar și după ce măsura a fost ridicată, autoritățile nu au identificat bunurile în cauză și nu le-au restituit proprietarului de drept. De asemenea, nu a fost luată nicio decizie cu privire la camion, care, și acesta, nu a fost restituit societății reclamante. În această întreagă perioadă, societatea reclamantă a fost lipsită de posibilitatea de a se folosi de bunurile sale și/sau de a contesta în fața unei instanțe sechestrul aplicat asupra acestora și nicio dispoziție legală specifică sau exemplu de jurisprudență nu permite să se concluzioneze că ar fi putut obține reparația pagubei ca urmare a ingerinței în exercitarea dreptului său de proprietate (a se vedea supra, pct. 85). Prin urmare, nu se poate concluziona că societatea reclamantă și-a pierdut calitatea de victimă; rezultă că și excepția ridicată de guvern în această privință (a se vedea supra, pct. 56) trebuie respinsă.

87. Curtea recunoaște importanța desfășurării de investigații în cazul presupuselor infracțiuni economice grave, la fel ca în prezenta cauză, cu diligența necesară pentru a se asigura că infracțiunile sunt examinate în mod corespunzător și că procedurile sunt finalizate în mod legal. Cu toate acestea, pe baza considerentelor sus-menționate și ținând seama, în special, de durata sechestrului aplicat asupra bunurilor aparținând societății reclamante și de valoarea considerabilă a acestor bunuri, precum și de lipsa unei posibilități de a contesta efectiv măsura impusă în cadrul procesului penal în care nu a fost parte, Curtea constată că nu s-a menținut un just echilibru în prezenta cauză între interesul general al societății și interesele societății reclamante, întrucât aceasta din urmă a fost obligată să suporte o sarcină excesivă (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Forminster Enterprises Limited*, pct. 77; *Denisova și Moiseyeva*, pct. 64; *B.K.M. Lojistik Tasimacilik Ticaret Limited Sirketi*, pct. 52, toate citate anterior).

88. În consecință, a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 7 DIN CONVENȚIE

89. Societatea reclamantă s-a plâns că sechestrul asupra bunurilor sale a constituit o pedeapsă aplicată fără temei în dreptul intern. A invocat art. 7 din Convenție, care prevede la primul paragraf:

„Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național și internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.”

90. Guvernul a respins ideea că măsura sechestrului dispusă de procuror în cursul urmăririi penale în cauză constituia o „pedeapsă” și a susținut că art. 7 nu era aplicabil.

91. Curtea reamintește că termenul „pedeapsă” de la art. 7 are un înțeles autonom. Pentru a asigura eficiența protecției conferite prin acest articol, Curtea trebuie să rămână liberă să treacă dincolo de aparențe și să aprecieze ea însăși dacă o anumită măsură constituie în esență o „pedeapsă” în sensul acestei dispoziții. Formularea art. 7 § 1, teza a doua, indică faptul că punctul de plecare al oricărei aprecieri a existenței unei „pedepse” este dacă măsura în cauză este aplicată în urma unei decizii potrivit căreia o persoană este vinovată de săvârșirea unei infracțiuni. Cu toate acestea, există și alți factori care ar putea fi, de asemenea, luați în calcul ca relevanți în această privință, respectiv natura și scopul măsurii în cauză; încadrarea sa în temeiul dreptului național; procedurile implicate în luarea și implementarea măsurii; și severitatea acesteia (a se vedea *G.I.E.M. S.R.L. și alții*, citată anterior, pct. 210 și 211, și *Welch împotriva Regatului Unit*, 9 februarie 1995, pct. 27 și 28, Seria A nr. 307-A).

92. În plus, Curtea reamintește jurisprudența sa consacrată potrivit căreia, în cazurile care implică instituirea sechestrului și confiscarea bunurilor reclamantilor în cadrul proceselor penale în ceea ce privește terți, o astfel de procedură nu privește o „acuză în materie penală” împotriva reclamantilor [a se vedea *Yildirim împotriva Italiei* (dec.), nr. 38602/02, CEDO 2003-IV; *Bowler International Unit împotriva Franței*, nr. 1946/06, pct. 67, 23 iulie 2009; și *AEI Investment Industry S.R.L. și alții împotriva României* (Comitetul) (dec.), nr. 17910/15 și alte șase cereri, pct. 38, 11 februarie 2020].

93. În speță, societatea reclamantă nu fusese niciodată acuzată sau găsită vinovată de instanțele române de săvârșirea vreunei infracțiuni. Prin urmare, nu se poate concluziona că sechestrul în discuție în speță a presupus o constatare a vinovăției ulterioare unei acuzații în materie penală, prin urmare nu a constituit o „pedeapsă” în sensul art. 7 din Convenție (a se vedea, *mutatis mutandis*, *AEI Investment Industry S.R.L. și alții*, pct. 38, și *Yildirim*, decizii citate anterior). Dispoziția menționată nu este, așadar, aplicabilă în speță.

94. Rezultă că acest capăt de cerere este incompatibil *ratione materiae* cu dispozițiile Convenției și trebuie respins în conformitate cu art. 35 § 3 și § 4 din Convenție.

III. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

95. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

96. Societatea reclamantă a solicitat următoarele sume cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material:

- 2 337 000 EUR reprezentând valoarea celor 779 chioșcuri, astfel cum a rezultat în urma unui raport contabil de evaluare;
- 199 920 EUR reprezentând valoarea celor 6 autoutilitare, astfel cum a rezultat din facturile de cumpărare;
- 38 000 EUR reprezentând valoarea camionului, astfel cum a rezultat din factura de cumpărare.

97. De asemenea, societatea reclamantă a solicitat 10 000 EUR cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral. În plus, a solicitat 7 500 de euro cu titlu de cheltuieli de judecată în procedura în fața Curții și a depus facturi în susținerea acestei pretenții.

98. În sfârșit, societatea reclamantă și-a exprimat disponibilitatea de a ajunge la un acord cu guvernul pârât.

99. Guvernul a considerat că pretenția societății reclamante era excesivă, nejustificată și a argumentat că o compensație suficientă pentru orice prejudiciu suferit ar reprezenta-o constatarea unei încălcări. În plus, a solicitat Curții să ramburseze numai cheltuielile de judecată suportate în mod efectiv și necesar și rezonabile din punct de vedere al cuantumului.

100. Având în vedere circumstanțele cauzei, Curtea consideră că nu se poate pronunța asupra aspectului aplicării art. 41 din Convenție. În consecință, va rezerva pronunțarea în totalitate cu privire la acest aspect și va stabili procedura ulterioară, ținând seama de posibilitatea încheierii unui acord între statul pârât și societatea reclamantă [art. 75 § 1 din Regulamentul Curții – a se vedea, de exemplu, și, *mutatis mutandis*, *G.I.E.M. S.R.L.* și alții, citată anterior, punctul 324). Curtea invită guvernul și societatea reclamantă să comunice, în termen de șase luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, orice acord la care ar putea ajunge.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA

1. *Unește cu fondul* excepțiile preliminare ridicate de Guvern privind neapuizarea căilor de atac interne și pierderea calității de victimă și le *respinge*;
2. *declară* admisibil capătul de cerere formulat în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 și inadmisibile celelalte capete de cerere;
3. *hotărăște* că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;
4. *hotărăște* că nu se poate pronunța cu privire la aspectul aplicării art. 41; în consecință,
 - (a) rezervă pronunțarea asupra acestui aspect în întregime;
 - (b) invită guvernul și societatea reclamantă să comunice Curții, în termen de șase luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, propriile observații scrise în materie și, în special, cu privire la orice acord la care ar putea ajunge;
 - (c) rezervă pronunțarea privind procedura ulterioară și delegă președintelui Camerei competența de soluționare, în cazul în care este necesar.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 21 iulie 2020, în temeiul art. 77 § 2 și § 3 din Regulamentul Curții.

Hasan Bakırcı
Grefier adjunct

Yonko Grozev
Președinte